

Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Eğitim Materyallerine Yönelik Bu Alanda Çalışan Eğitimci Görüş ve Yaklaşımları¹

Selin Özdemir²

Mehmet Efe³

Özet

Keman eğitimi; keman çalmayı öğrenen ve öğreten açısından farklı hedefleri içinde barındırdığı bir gerçeklik üzerinden planlanması gereken bir eğitim sürecidir. Keman eğitimi kadim bir geçmişe dayalı, metodolojisi sağlam, gelenekleri çeşitli ekollere bağlı ve günümüzde hem dünyada hem ülkemizde saygın müzik eğitimi kurumlarında farklı mesleki hedefleri amaçlayan keman icracıları yetiştirmeyi sürdürmektedir. Mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda icra seviyesi ve kriterleri belli standart beklentileri içerse de modern eğitim verilen kurumlarda icra seviyesi ve kriterleri belli standart beklentileri içerse de modern eğitim anlayışları perspektifinde öğrencinin eşsiz kişisel özellikleri göz önünde bulundurularak bir eğitim süreci planlanmalıdır. Bu araştırma Türkiye’de amatör keman eğitimi alan bireylere uygulanan keman öğretim metotlarını incelediği için nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Çankaya ilçesinde amatör müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan 20 katılımcı oluşturmaktadır. Ankara ili Çankaya ilçesinde amatör müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan keman eğitimcilerinden elde edilen görüşme verileri sınıflandırılarak içerik analizi yapılmıştır. Bulgular sonucunda eğitimcilerin kullandıkları yaklaşımlar ve yöntemlerin öğrencinin müzik algısına ve yaşına göre değiştiği görülmüştür.

1. Giriş

Keman eğitimi; keman çalmayı öğrenen ve öğreten açısından farklı hedefleri içinde barındırdığı bir gerçeklik üzerinden planlanması gereken bir eğitim sürecidir. Keman eğitimi kadim bir geçmişe dayalı, metodolojisi sağlam, gelenekleri çeşitli ekollere bağlı ve günümüzde hem dünyada hem ülkemizde

1 Bu çalışma “Amaç ve Hedeflere Göre Keman Öğretim Metotlarının ve Tekniklerinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

2 Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, selinozdemir@cumhuriyet.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1881-5422

3 Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, efesworld@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8118-4910

saygın müzik eğitimi kurumlarında farklı mesleki hedefleri amaçlayan keman icracıları yetiştirmeyi sürdürmektedir. Performansa dayalı bütün beceri alanlarında olduğu gibi keman eğitiminde de bireysel farklılıklar bu eğitim sürecinde farklı yaklaşımları gerektirmektedir. Keman eğitim süreçleri için yazılmış kütüphaneler dolusu metotlar hem mesleki eğitim veren kurumlarda hem de amatör keman eğitimi veren kurumlarda öğrencinin nihai hedefine ulaşabilmesi ve eğitim sürecini daha olumlu ve başarılı geçirebilmesi için zamana ve duruma göre kişiselleştirilebilmelidir. Mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda icra seviyesi ve kriterleri belli standart beklentileri içerse de modern eğitim anlayışları perspektifinde öğrencinin eşsiz kişisel özellikleri göz önünde bulundurularak bir eğitim süreci planlanmalıdır. Amatör müzik eğitiminde ise eğitimin planlanması çok daha başka unsurları da içinde barındırmalıdır. Bu sebeple eğitimci elindeki metot ve öğretim materyallerini öğrencinin keman çalmak ile ilgili beklentilerini doğru kavrayıp ona göre şekillendirebilmelidir.

1.1. Parmak Numaralandırma (Duatelendirme) ve Yay İşaretlerini Yeniden Yapılandırma

Keman metotlarında ve eserlerinde edisyon farklılıklarına göre farklı parmak numaralandırma yöntemleri bulunmaktadır. Burada önemli olan editörün yani metot yazarlarının öğrenciye hangi bilgiyi ve teknik düzeyi aktarmak istemesidir.

Kemanda parmak numaralandırma öğrencinin yaşına, keman çalma amacına ve seviyesine dolayısı ile, kullandığı pozisyona ve istenilen ses niteliğine göre farklılık gösterir. Aynı zamanda eğitimci de kendi görüşleri doğrultusunda, öğrencisinin özelliklerini de göz önünde bulundurarak farklı parmak numaralarını önerebilir. Günümüz metotlarında kullanılan parmak numaraları, editörlerin hedef kitlesine ve öğretim yöntemine göre değişir.

Şekil 1 ve şekil 2’de farklı keman öğretim kitaplarında yer alan Mazas etüdün yay işaretlerinin ve parmak numaralarının metotların hedef öğrenci kitlesine ve öğretim yöntemine göre değiştiği gözlemlenmektedir. Örneğin, Ömer Can Keman Eğitimi Metodunda yer alan Mazas etüt on üçüncü ölçüde birinci pozisyon parmak numaraları kullanılırken, Mazas’ın kendi metodunda aynı ölçüdeki notalarda 1-3 pozisyon geçişli parmak numaraları kullanılmıştır.

Şekil 1. Ömer Can Keman Eğitimi 2 keman metodunda olan Mazas etüt

The image displays a musical score for a violin etude titled "Mazas". The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It begins with two first endings, each marked with a circled number (1 and 2) and a fermata. The tempo is indicated as "Allegro non troppo". The score consists of six staves of music, each containing various technical exercises such as sixteenth-note runs, slurs, and dynamic markings like "p" (piano) and "f" (forte). The word "Mazas" is written at the top right of the first staff. The score concludes with a double bar line and a repeat sign.

Şekil 2. Mazas keman etüdü

Detached Tones.
Vigorously, from middle to point.

Allegro non troppo.

6.

The musical score is written for violin and consists of five staves. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Allegro non troppo'. The score includes various bowing techniques such as slurs, accents, and dynamic markings like 'f' and 'fz'. The music is characterized by detached tones and a vigorous performance style.

Yay işaretlerini yeniden yapılandırma ise metotlarda öğrenciye kavratılmak istenen teknik konulara göre değişiklik gösterir. Örneğin, öğrenciye kazandırılmak istenen yay tekniğine göre bir etüdü veya alıştırmayı eğitimci farklı yay yazımları ile çaldırabilir. Şekil 3'te de görüldüğü gibi farklı yay işaret ve şekilleriyle öğrenciye kazandırılmak istenen yay teknikleri aktarılabilir. Şekil 3'te Kreutzer 1 numaralı etüt, metodun editörü tarafından farklı yay şekilleri ve işaretleri ile gruplanmış ve her grupta öğrenciye farklı bir teknik düzey aktarılmıştır.

Şekil 3. Kreutzer No.1 keman etüdü

4

2. *Pt., firm staccato.*

1. *Nut.*

2. *Middle, springing bow.*

3.

4. *Nut.*

5. *Point.*

6.

7.

8.

9. *Molto moderato..*

10.

11.

WB Pt. WB. Nut. WB. Pt. WB. Nut. Nut. WB. Pt. WB. Nut. WB. Pt. WB. With broad stroke.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22. *Pt.* *Nut.* *Pt.* *Nut.* 23. *Springing bow.*

24. *saltato*

25. *Molto moderato.*

firm Staccato.

Allegro moderato.

11715

1.2. Adaptasyon ve Transkripsiyon

Transkripsiyon Say (2005, s. 495)'ın belirttiği üzere “herhangi bir çalgı, ses ya da topluluk için yazılmış olan bir esere yapıyı koruyarak başka çalgılara ya da ses müziğine uygulama işleri”.

Adaptasyon keman öğrencisinin zevklerine yönelik daha önceden tanıdığı popüler eserlerin, basitçe kemana aktarılması uyarlanması diye tanımlanabilir.

Amatör keman eğitiminde öğrencinin amacı keman tekniklerini ve klasik keman edebiyat eserlerini öğrenme veya sadece beğendiği parçaları keman ile seslendirme isteği olabilir. İlk koşulda amatör keman dersi veren eğitimcinin kullanabileceği materyaller, keman eğitimi veren kurumlardaki kullanılan metotlar olabilir. İkinci koşulda ise öğrencinin zevkine göre olan parçaları yani film müzikleri türküler veya popüler şarkıları kemana uyarlayarak, adapte ederek öğrencinin dersten keyif alması ve amacını gerçekleştirmesi sağlanabilir. Şekil 4'te popüler şarkıya örnek La vie en rose şarkısı keman için uyarlanmıştır. Şekil 5'te Tchaikovsky Kuğu Gölü Balesi'nin teması keman için uyarlanmıştır.

Şekil 4. La vie en rose şarkısı

LA VIE EN ROSE

Söz : Edith Piaff
Müzik : Louiguy

The image shows a musical score for the song 'La Vie en Rose' transcribed for violin. The score is written in 4/4 time and G major. It consists of five staves of music. The first staff starts with a treble clef and a 4/4 time signature. The melody is written in G major. The score includes fingerings (1-5) and breath marks (1, 2). The piece ends with a double bar line.

Şekil 5. Tchaikovsky kuğu gölü balesinin teması

SWAN LAKE

1.3. Türkiye’de Keman Eğitimi ve Keman Eğitimi Verilen Kurumlar

Sanat dallarının hepsinde olduğu gibi müzik de bir eğitim-öğretim sonucunda gerçekleşir. Eğitim-öğretimin olduğu yerde amaç, ilke ve yöntemlerden bahsetmemek mümkün değildir. Bir keman öğretmeni bu süreçte neyi nasıl öğreteceğini iyi bilmelidir. Eğitim, bireylerin kendi yaşantıları yoluyla davranışlarında kasıtlı ve istendik değişiklikler meydana getirme sürecidir tanımından yola çıkarak, keman eğitimi için de benzer bir tanımlama yapabiliriz. Bu durumda “keman eğitimi, bireylerin kendi yaşantıları yoluyla davranışlarında kasıtlı ve istendik değişiklikler meydana getirme ve yeni davranışlar kazandırma sürecidir.

Özelliği bakımından keman öğretiminde iki önemli unsur daha vardır; biri keman çalmasını öğrenmek isteyen kişi olan öğrenci, diğeri de öğretene kişi, öğretmendir. Bu öğretim şekli öğretmenle öğrenci arasındaki bireysel olan bilgi alışverişidir. Bu karşılıklı diyalog ne kadar anlaşılır olursa keman öğretimi de o derece sağlıklı ve verimli olur. Bunun yanında araç ve ortamla birlikte akıl ve dikkat (zihinsel takip) keman öğretiminin temel ve özel faktörleridir.

Keman öğretiminde amaç, ulaşılmak istenen hedefe göre değişiklik göstermektedir. Öğrencinin çalgıya karşı olan ilgi durumu (amatör, mesleksel veya profesyonel), hedefin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Fakat ister amatör, ister mesleksel, ister profesyonel olsun, temel bilgi ve becerileri kazandırmak ve gelişmesine yardımcı olmak ana amaç olmalıdır. Diğer alanlarda da olduğu gibi keman öğretiminde de birtakım ilkeler vardır. Öğretmen bu ilkeleri anlaşılır bir biçimde öğrenciye aktarabilmeli ve kendisi de bu ilkeleri uygulayabilmelidir. (Özkan, 2012).

Uslu'nun (2012, s. 3) belirttiği üzere “Keman eğitimi, ülkemizde özgün ve yaygın eğitimdeki yönelim ve uygulamalarıyla ele alındığında, oldukça yaygın bir kullanıma sahiptir. Fakat, birbirine benzer kurumlarda ya da ortamlarda, nitelik açısından oldukça farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir”.

Profesyonel keman eğitimi ülkemizde konservatuvarlar, güzel sanatlar liseleri ve eğitim fakültelerinde verilmektedir. Konservatuvarlardaki keman eğitimi sanatçı ve solist yetiştirmeye yönelik, daha çok performansa dayalı ve uzun süreli bir süreçtir. Genellikle ortaokul seviyesinde keman eğitime başlayan bu kurumlarda uygulanan yöntemler ve metotlar ders veren eğitimcinin yetiştiği keman ekolüne göre değişir. Konservatuvarlarda kullanılan keman metotlarının amacı öğrenciye temel keman tekniklerini kavratmak ve bu teknikleri virtüözite seviyesine çıkarmaktır.

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan keman öğretim programı, sanatçı veya keman öğretmeni adayı yetiştirmeyi hedefler. Bu kurumdaki öğrenciler, öğretmenlerinin yönlendirmesiyle ve kendi amaç ve hedeflerine göre eğitimlerine konservatuvar veya eğitim fakültelerinde devam ederler.

Güzel Sanatlar liselerinde uygulanan keman öğretim programında, program geliştirme özel ihtisas komisyonunun hazırladığı keman dersi metodu kullanılır. Ancak bu metot batı müziği keman metotlarının içeriklerini kullanarak oluşturulmuştur.

Eğitim fakültelerinde uygulanan müzik eğitiminin amacı, müzik sanatını yeni kuşaklara aktarmak, sevdirmek, yeni yetenekleri ortaya çıkarmak ve bu yetenekleri doğru şekilde yönlendirip yetiştirmektir. Bu amaca ulaşabilmek

için müzik öğretmenlerinin de belirli enstrümanlarda uzmanlaşması gerekir. Konservatuvarda yetişen bir keman icracısı kadar performans özellikleri olmasa da keman öğretimine ilişkin pedagojik yaklaşımları bilen, keman edebiyatına hâkim ve belli ölçülerde performans yapabilen keman eğitimcilerine önemli derecede ihtiyaç duyulmaktadır.

1.4. Türkiye’de Amatör Keman Eğitimi

Müzik eğitiminin başlıca boyutlarından biri de çalgı çalma boyutudur. Çalgı eğitimi, öğrencilerin müziksel yaşantılarını biçimlendirmekte, onlara müziksel bilgi, beceri, yetenek ve zevklerini geliştirme olanağı vermektedir (Akbulut, 1999).

Günümüzde keman çalmayı öğrenme istediği oldukça yaygınlaşmıştır. Özellikle son yıllarda Uzak Doğu kökenli (Çin) artan fabrikasyon keman üretimi fiyat açısından çalgıya daha kolay ulaşılabilir olmayı sağlamış, birçok sosyokültürel katmandan insanın keman eğitimi alma şansını doğurmuş, amatör keman eğitiminin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Türkiye’de amatör keman eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı denetimi altında olan müzik kursları veya özel dersler yöntemiyle verilmektedir.

Amatör keman eğitimine erken yaşta başlama zorunluluğu yoktur. Her yaştan insan keman eğitimine istediği zaman başlayabilmektedir. Amatör keman eğitiminde Çağlar (2011, s. 18)’ın belirttiği üzere “istek ve hevesle başlanan çalgı eğitiminin aynı heyecanı sürdürebilmesi bu alandaki eğitimin temel amaçlarından”.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Türkiye’de amatör keman eğitimi alan bireylere uygulanan keman öğretim metotlarını incelediği için nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, bir sahanın ya da sosyal hayatın bir kesitiyle uzun süreli ve yoğun bir etkileşim süreci ile birlikte gerçekleşir. Sözü edilen süreçler bireylerin, grupların, toplumların ve örgütlerin gündelik hayatlarını yansıtmaktadır (Miles ve Huberman, 2016).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Çankaya ilçesinde amatör müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan 20 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan eğitimciler “E1, E2, E3...E20” şeklinde belirtilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

“Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Metotlara Yönelik Keman Eğitimcilerinin Görüşleri”ni saptamak amacıyla araştırmacılar tarafından veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda araştırmaya katılan eğitimcilerin erken yaş, 11-18 yaş ve 18 yaş üstü keman öğrencilerine kullandıkları metotlar, başlangıç keman eğitiminde kullandıkları metotlar ve öğretim yöntemleri, keman derslerinde zorlandıkları konular, kendi kendilerine geliştirdikleri ve uyguladıkları özel öğretim yöntemleri ve günümüz keman eğitiminde kullanılan metotları yeterli bulup bulmadıkları ve bu konu ile ilgili düşüncelerine ilişkin sorular sorulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Ankara ili Çankaya ilçesinde amatör müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan keman eğitimcilerinden elde edilen görüşme verileri sınıflandırılarak içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen verilere ait ve araştırmanın problem ve alt problemlerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Görüşmeler yirmi keman eğitimcisi ile yapılmıştır. Eğitimcilere E1, E2, E3 gibi görüşme formlarının yapılış sırasına göre kodlar verilmiş ve bu kodlarla beyan ettikleri fikirleri açıklanmıştır.

3.1. Ülkemizde Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Materyallerin Nitelik ve Nicelik Açısından Yeterliliğine İlişkin Bulgular

3.1.1. Günümüz Keman Eğitiminde Kullanılan Metotların Yeterliliği

E12 haricinde diğer tüm katılımcılar günümüz keman eğitiminde kullanılan metotları yetersiz bulmuştur. Eğitimcilerin kullandıkları metotların yeterliliği hakkındaki görüşleri şu şekildedir.

E1: “Çocuklar için uygun başlangıç metotları yeterli değil, hatta yok. Amatör öğrencilerin ilgilerini çekecek kaynak yok. Gitar ya da yan flüt için yazılmış notaları kemana uyarlamak zorunda kalıyorum.”

E2: “Kesinlikle yeterli bulmuyorum. Özellikle başlangıç için tutuş ve duruş konularının kesinlikle daha fazla üzerinde durulması ve açıklanması gerekmektedir.”

E3: “Yeterli bulmuyorum.”

E4: “Yeterli bulmuyorum, maalesef amatör keman eğitiminde Ömer Can Keman Eğitimi ve Suzuki Keman Eğitimi metotları ile sınırlı kalmaktayız.”

E5: “Günümüzdeki metotları yeterli bulmuyorum. Teknik konularda öğretim şekillerini ve yaklaşımlarını yetersiz buluyorum.”

E6: “Başlangıç metotlarını yetersiz buluyorum. Türk müziği ile ilgili metotları eksik buluyorum.”

E7: “Yeterli bulmuyorum. Metotlar çok tek düze.”

E8: “Günümüzdeki keman eğitiminde kullanılan metotları yeterli bulmuyorum. Bu konuda çeşitli eğitim kitaplarının düzenlenmesi, kaynak sayısı ve çeşitlerinin artırılması gerekir. Sadece klasik egzersizler değil öğrencilerin ilgisini çekecek şarkılardan egzersiz kitaplarının olması keman eğitimini daha eğlenceli ve kolay hale getirebilir.”

E9: “Yeterli bulmuyorum. Metotlarda eksik gördüğüm konu Türkiye için halk ezgilerinin bulunmaması ayrıca çalışılacak etüdün ya da eserin midilerinin, ses kayıtlarının bulunmaması.”

E10: “Yeterli bulmuyorum çünkü tüm metotlarda hemen hemen aynı şeyler var.

E11: “Yeterli buluyorum ancak notalarda (özellikle Kreutzer gibi yabancı metotlarda) geçen terimler, yazan açıklamalar için Türkçe çeviri yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü keman çalmakla profesyonel olarak ilgilenen insanlar bile onları okumayı ihmal ediyor. Hangi etüdün ne için çalışıldığı bilinmeli.”

E12: “Yeterli buluyorum.”

E13: “Birincisi günümüzde çok fazla Türkçe keman eğitimi metodu var ve hiçbir teknik için yeni neler yapabileceğimize ya da öğretim yöntemlerimizi nasıl geliştirmemiz gerektiğine hizmet etmiyor. Keman nasıl çalınır değil nasıl öğretilir ile ilgili bir metot da yapılabilir bence öğretmenler için. Çünkü özengen keman eğitiminde, Suzuki Eğitim Yöntemi bizim ülkemizde birebir uygulanamayabiliyor ve yeterli oluyor.

İkincisi içinde çocuk şarkılarının olduğu, hem de Türk ezgileriyle olan çocuk şarkılarının olduğu birçok Türk keman eğitimi metodu var bu çok gü-

zel fakat Muammer Sun, Saip Egüz, Salih Erdoğan çocuk şarkılarının keman için yazıldığı bir eğitim metodu olsun isterdim. Ya da popüler olan diğer çocuk şarkılarının keman için yazılmasını güzel olurdu. Şahsen ben çok araştırmadım belki de vardır ama ben kendim yazıyorum genelde öğrenciler için.”

E14: “Bildiğimiz ve kullandığımız metotların kurslarda yeterli olduğunu düşünmüyorum. Öğrencilerde altyapı eksikliğinin fazla olduğu düşünülürse daha temel ve müziğin birçok dalını kapsayan metotlar oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.”

E15: “Hayır yeterli bulmuyorum. Yaş konusunda, hobi için müzikle ilgilenen insanlar için öğretici bir kitap olmalı. Çocuklar için ilgilerini çekebilecek daha renkli, daha eğlenceli öğretici kitaplar olmalı.”

E16: “Yeterli bulmuyorum. Seviyelere uygun farklı kategorilerde kitaplar olması gerek. Küçük çocuklar ve başlangıç seviyesi için resimli, motive edici kitaplar eksik. Güncel ve öğrencinin çalarken zevk alacağı kitapları eksik buluyorum.”

E17: “Çok az metot mevcut. Ayrıca ilk ve orta düzeydeki öğrenciler için küçük şarkılardan oluşan dağarcıklar mevcut değil.”

E18: “Yeterli bulmuyorum. Suzuki metodunda parçalar arasında uçurumlar var. Ayrıca birkaç metottan çalışmak gerekiyor. Ömer Can Keman Eğitimi Kitapları için de aynı şey geçerli, öğrenciler her parçada ayrı zorlanıyor. Teknik çalışmaları eksik ve yetersiz kitaplar ile çalışıyoruz. Amatör öğrenciler için kapsamlı ve yeterli kitaplar değil.”

E19: “Yaş gruplarına göre kullanılan metotları yeterli bulmuyorum. Özellikle 3-7 yaş arası çocuklarda başlangıç seviyesinde parmak tutma, tel değiştirme gibi teknik zorlukların çözümüne yönelik egzersizler yetersiz düzeydedir. Bu egzersizler oyunlaştırılarak eğlenceli bir hale getirilmelidir.”

E20: “Yetersiz buluyorum. Ülkemizde başlangıç düzeyinde öğretmenin yükünü azaltacak, anlaşılması kolay ve öğrenciler için daha eğlenceli keman metotları yok.”

3.2 Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Metotlara Yönelik Keman Eğitimcilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

3.2.1 Erken Yaş Keman Eğitiminde Kullanılan Keman Eğitimi Metotları

E2, E4, E8 ve E16 Suzuki 1 Keman Eğitimi metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir. E3 ve E7 Ömer Can Keman Eğitimi 1 metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir. E5, E9, E10, E12 ve E18 Suzuki 1 Keman eğitimi ve Ömer Can Keman Eğitimi 1 metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir.

E1, Salih Aydoğan'ın çocuk şarkılarını kemana uyarladığını ve Ömer Can Keman Eğitimi 1 metodunu kullandığını belirtmiştir. E6, Küçük Kemancı ve Crickboom metodunu kullandığını belirtmiştir. E11, Ömer Can Keman Eğitimi 1 ve Seybold metodunu kullandığını belirtmiştir. E13, Suzuki 1 Keman Eğitimi, Violin Fun Book ve Küçük Kemancı metotlarını kullandığını belirtmiştir. E14, Sihirli Keman metodunu kullandığını belirtmiştir. E15, Suzuki 1 Keman Eğitimi ve Crickboom metodunu kullandığını belirtmiştir. E17, hiçbir metot kullanmadığını kendisinin küçük alıştırma yazdığını belirtmiştir. E19, Ömer Can Keman Eğitimi 1, Suzuki 1 Keman Eğitimi ve Sihirli Keman metotlarını kullandığını belirtmiştir. E20 Suzuki 1 Keman Eğitimi, Eta Cohen ve Sihirli Keman metotlarını kullandığını belirtmiştir.

3.2.2. 11-18 Yaş Keman Eğitiminde Kullanılan Keman Eğitimi Metotları

E1, E2, E3, E4, E7, E8, E9 ve E10 Ömer Can Keman Eğitimi metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir. E5 Ömer Can Keman Eğitimi, Seybold ve Sevcik metotlarını kullandığını belirtmiştir. E6, Crickboom, Ömer Can Keman Eğitimi ve Hans Sitt metotlarını kullandığını belirtmiştir. E11, Ömer Can Keman Eğitimi, Seybold ve Mazas metotlarını kullandığını belirtmiştir. E12, Ömer Can Keman Eğitimi ve Hans Sitt metotlarını kullandığını belirtmiştir. E13, Suzuki Keman Eğitimi, Seybold, Mazas ve Hans Sitt metotlarını kullandığını belirtmiştir. E14, E17, E18, E20 Ömer Can Keman Eğitimi ve Suzuki Keman Eğitimi metotlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. E15, Crickboom, Seybold ve Sevcik metotlarını kullandığını belirtmiştir. E16, Ömer Can Keman Eğitimi ve Sevcik metotlarını kullandığını belirtmiştir. E19, Hans Sitt, Seybold, Ömer Can Keman Eğitimi ve Sevcik metotlarını kullandığını belirtmiştir.

3.2.3. 18 Yaş ve Üstü Keman Eğitiminde Kullanılan Keman Eğitimi Metotları

E1, E2, E3, E7, E8, E10 ve E16 Ömer Can Keman Eğitimi Metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir. E4, Ömer Can Keman Eğitimi, Suzuki Keman Eğitimi ve Hans Sitt metotlarını kullandığını belirtmiştir. E5, Hans Sitt, Mazas ve Rode metotlarını kullandığını belirtmiştir. E6, Mazas, Hans Sitt, Seybold ve Kreutzer metotlarını kullandığını belirtmiştir. E9, Seybold ve Hans Sitt metotlarını kullandığını belirtmiştir. E11, Ömer Can Keman Eğitimi, Seybol ve Mazas metotlarını kullandığını belirtmiştir. E12, Sevcik, Ömer Can Keman Eğitimi ve Mazas metotlarını kullandığını belirtmiştir. E13, Seybold, Hans Sitt, Mazas ve Kreutzer metotlarını kullandığını belirtmiştir. E14, Ömer Can Keman Eğitimi, Suzuki Keman Eğitimi ve Hohmann metotlarını kullandığını belirtmiştir. E15, Crickboom metodunu

kullandığını belirtmiştir. E17, Ömer Can Keman Eğitimi ve Suzuki Keman Eğitimi metotlarını kullandığını belirtmiştir. E18 ve E20, Ömer Can Keman Eğitimi, Hans Sitt ve Mazas metotlarını kullandığını belirtmiştir. E19, Hans Sitt, Ömer Can Keman Eğitimi ve Hohmann metotlarını kullandığını belirtmiştir.

3.3. Ülkemizde Amatör Keman Eğitiminde Eğitimcilerin Kullandıkları Yaklaşım ve Yöntemlere İlişkin Bulgular

Eğitimcilerin derslerde kullandıkları yaklaşım ve yöntemler şu şekildedir:

E1: “Küçük yaş gruplarında daha çok oyunlarla ders yapıyorum. Her yaş grubunun çaldığı parçaya piyano ile eşlik ederek çok sesliliği tanıtıyorum ve birlikte müzik yapma imkanı sağlıyorum. Öğreteceğim parçayı önce kendi kemanımla çalışıyorum. Bona ve solfejini yaptıktan sonra parçalara ayırarak deşifre yapıyoruz.”

E2: “Suzuki yöntemini kullanıyorum. Başlangıçta ta-fa-te-fe ile hem ritim hem de yayını kullanmayı öğretmeye çalışıyorum.”

E3: “Öğrencilerime gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum.”

E4: “Her öğrencime seviyesi yeteneği ve algısına göre farklı yaklaşımlarda buluyorum. Öğrencilerimin müzik algısına göre farklı öğretme yöntemleri kullanıyorum.”

E5: “Başlangıç seviyesindeki öğrencilerime uygulamalı, gösterip yapma yöntemlerini kullanıyorum.”

E6: “Oyun tarzında eğlenceli hareketler yapıyoruz. Renkli kartonlara nota yapıştırıyoruz. Öğrencilerimi minik yapıştırmalarla ödüllendiriyorum.”

E7: “Küçük yaş gruplarına genelde oyunlarla ders yapıyorum.”

E8: “Suzuki eğitim yöntemini kullanıyorum.”

E9: “Küçük yaştaki öğrencilerimle oyunlarla ders yapıyorum.”

E10: “Derslerde Suzuki yöntemini kullanıyorum.”

E11: “14 yaş altına biraz daha oyunlu geçiyor ve öğrencilerimin sevdiği şeyleri mümkün olduğunca derse dahil etmeye çalışıyorum. Büyük öğrencilerimle biraz daha resmi ders işliyorum.”

E12: “Suzuki yöntemini kullanıyorum. Küçük yaştaki çocuklara oyun şeklinde keman öğretiyorum.”

E13: “Hem yaklaşımlar hem de metotlar öğrencinin yaşına, karakterine ve müzik algısına göre değişiyor. İlk derslerde öğrenciyi tanımak için öğrenci neler yapabiliyor ne kadar hevesli ne kadar çalışkan ve müzik algısı nasıl bunu ölçüp ona göre hangi metodu kullanabilirim hangi yaklaşımları uygulayabilirim diye düşünüyorum. Mesela çocuk 11 yaş altıysa kemandan soğutmamak için çok fazla teknik bilgilerle boğmaya özen gösteriyorum çünkü keman zaten yaylı bir çalgı olduğu için yapamayınca hemen pes edebiliyorlar.

Anlatma, benzetme, örneklendirme, gösterme- yaptırma, oyunlaştırma, soru-cevap öğretim yöntemlerini kullanıyorum genelde. Önce kemana ve arşeyi ayrı ayrı tanıtıyorum ve anlatıyorum öğrenci kaç yaşında olursa olsun. Onun da tanınması için iyice incelemesini, dokunmasını istiyorum. Görsel resimlerden yararlanıyorum çünkü her yaş için önemli akılda kalması için. Teknik bilgilerin akılda kalması amacıyla da anlatırken çoğunlukla benzetme yapıyorum. Uygulama sırasında gösterme yoluyla anlatıyorum daha sonra onun aynısını yapmasını istiyorum. Öğrencinin yaşına göre anlatma yöntemimi ve benzetme yöntemimi değiştirebiliyorum. Erken yaş keman eğitiminde çocuklara daha oyunlaştırarak anlatmaya çalışıyorum ve somut örnekler veriyorum. Ders sonlarında da baştan sona ne öğrendiğini bana anlatmasını istiyorum ne kadar öğrendiğini ve aklında kaldığını ölçmek için.”

E14: “Öğrencilerimin yaşına ve müzik algısına göre kullandığım yöntemler değişiyor.”

E15: “Öğrencimin çalgıyı çalma amacına, yeteneğine ve ilgisine göre farklı yaklaşımlarda bulunuyorum. Profesyonel anlamda keman çalmak isteyen bir öğrenci için farklı etütler ve geliştirici yöntemler kullanıyorum. Öğrencinin yaşı küçükse oyun içerisinde öğretiyorum.”

E16: “Suzuki yöntemini kullanıyorum, kemana sevdirmeye yönelik şarkılar çalıp, söyletiyorum. Parçaları bölüm bölüm çalıştırıyorum ve öncesinde şarkıya ait tonun dizisini çalıştırıyorum. Müzik algısı olmayan öğrencilere parmak ezberi yaptırıyorum.”

E17: “Başlangıç aşamasında 1. ve 2. parmakların yerlerini işaretliyorum.”

E18: “Küçük yaşlarda parmak yerlerini mutlaka işaretliyorum. Öğrencilerin yaşları büyükse dinleyerek öğrenme yöntemini kullanıyorum. Dersler de öğrencilerime solfej ve bona yaptırıyorum.”

E19: “Özellikle kullandığım bir yaklaşım yok. Gösterip yaptırma yöntemi, işbirlikçi yöntemi ve anlatma yöntemini kullanıyorum.”

E20. “Suzuki, göster yap ve dinleme yöntemlerini kullanıyorum.”

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 Ülkemizde Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Materyallerin Nitelik ve Nicelik Açısından Yeterliliğine İlişkin Sonuçlar

Bulgular sonucunda on dokuz eğitimcinin amatör keman eğitiminde kullanılan metotları amaç ve hedeflerine göre yetersiz bulduğu, bir eğitimcinin kullanılan metotları yeterli bulduğu görülmüştür. Kullanılan metotların eğitimcilere kolaylık sağlamadığı ve yol göstermediği görülmüştür. Katılımcıların erken yaş eğitimi için öğretmenin yükünü azaltacak, anlaşılması kolay ve öğrenciler için daha eğlenceli kılavuz metotların eksik bulunduğu görülmüştür.

Katılımcıların çocuk şarkıları ve Türk ezgilerinin olduğu keman metotlarının olması gerektiğini ayrıca ilk ve orta düzeydeki öğrenciler için küçük şarkılardan oluşan dağarcıkların mevcut olmadığını belirttikleri görülmüştür.

4.2. Amatör Keman Eğitiminde Kullanılan Metotlara Yönelik Keman Eğitimcilerinin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Bulgular sonucunda katılımcı eğitimcilerin on dördü erken yaş keman eğitiminde Ömer Can Keman Eğitimi ve Suzuki Keman Eğitimi metotlarını kullandıkları görülmüştür. İki eğitimcinin metot kullanmadığı kendilerinin küçük alıştırma yazdığı ve çocuk şarkılarını uyarladıkları görülmüştür. Diğer eğitimcilerin ayrıca Crickboom, Seybold, Sihirli Keman, Küçük Kemançı, Eta Cohen ve Violin Fun Book metotlarını kullandıkları görülmüştür.

11-18 yaş keman eğitiminde katılımcı eğitimcilerin sekizinin sadece Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullandıkları görülmüştür. Altı eğitimci Ömer Can Keman Eğitimi metotlarının dışında Hans Sitt, Mazas, Crickboom, Seybold ve Sevcik metotlarını kullandıkları görülmüştür. Dört katılımcının Ömer Can Keman Eğitimi ve Suzuki Keman Eğitimi metotlarını kullandıkları görülmüştür. İki eğitimcinin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanmadıkları, Seybold, Crickboom, Suzuki Keman Eğitimi ve Hans Sitt metotlarını kullandıkları görülmüştür.

18 yaş ve üstü keman eğitiminde eğitimcilerin yedisinin sadece Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullandıkları görülmüştür. Yedi eğitimci

Ömer Can Keman Eğitimi metotlarına ek olarak Hans Sitt, Mazas, Seybold, Hohmann, Kreutzer metotlarından faydalandıkları görülmüştür. Diğer eğitimcilerin Ömer Can Keman Eğitimi metotlarını kullanmadıkları Hans Sitt, Suzuki, Mazas, Rode ve Kreutzer metotlarını kullandıkları görülmüştür.

4.3. Ülkemizde Amatör Keman Eğitiminde Eğitimcilerin Kullandıkları Yaklaşım ve Yöntemlere İlişkin Sonuçlar

Bulgular sonucunda eğitimcilerin kullandıkları yaklaşımlar ve yöntemlerin öğrencinin müzik algısına ve yaşına göre değiştiği görülmüştür.

Altı eğitimcinin derslerde Suzuki yöntemini kullandığı görülmüştür. Sekiz eğitimcinin küçük yaş gruplarında dersleri oyunlaştırarak ders işlediği ek olarak gösterip yapma yöntemini kullandıkları görülmüştür. İki eğitimcinin özel bir yöntem kullanmadıkları görülmüştür. İki eğitimcinin kemanda parmak yerlerini işaretledikleri görülmüştür. İki eğitimcinin derslerde sadece gösterip yapma yöntemini kullandıkları görülmüştür.

Öneriler

Araştırmanın bulguları doğrultusunda birtakım önerilerde bulunulabilir.

1. Erken yaş keman eğitiminde kullanılmak üzere çocuklar için ilgi çekici ve rahat anlaşılabilir bir keman eğitimi metodu oluşturulmalıdır.
2. Öğrencilerin amaç ve hedeflerine göre farklı yaklaşım ve öğretme modellerini içeren metotlar oluşturulmalıdır.
3. Amatör keman öğrencileri için her yaş grubuna farklı öğretim metotları oluşturulmalıdır.
4. Amatör keman öğrencileri için popüler müziklerden oluşan, çalmayı zorlaştırmayan bir keman metodu oluşturulmalıdır.
5. Amatör keman öğrencileri için güncel ve Türk ezgilerinden oluşan eğitici metotlar oluşturulmalıdır.
6. Keman eğitimcileri için kılavuz kitap niteliğinde olan keman öğretim yöntemleri ve yaklaşımlarını anlatan bir keman metodu oluşturulmalıdır.
7. Çağdaş ve günümüz keman eğitimine uygun, farklı hedef ve amaçlara göre hazırlanmış keman metotları oluşturulmalıdır. Öğrencinin kapasitesini ortaya koyabilmek amaçlı, gerçekten eğitici ve öğretici yapıtlar ortaya konmalıdır.

Kaynakça

- Akbulut, E. (1999, Mayıs). *Çalgı eğitiminde davranışların önemi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Aydar, S. Ç. (2002). *Evrinsel viyola eğitiminin Türkiye boyutu içinde ulusal ekol yaratma araştırması*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Büyükaksoy, F. (1997). *Keman öğretiminde ilkeler ve yöntemler*. Ankara: Armoni.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çağlar, E. (2011). *Özengen keman eğitimi alan öğrencilerin temel hedeflere erişme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi*. Pegem Akademi.
- Özkan, P. (2012). *4-7 yaş başlangıç keman eğitiminde kullanılan metotlara yönelik keman eğitimcilerinin görüşleri* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uslu, M. (2012). Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 2146-9199.